د چک ولسوالی نه (۹)
برجه کلا

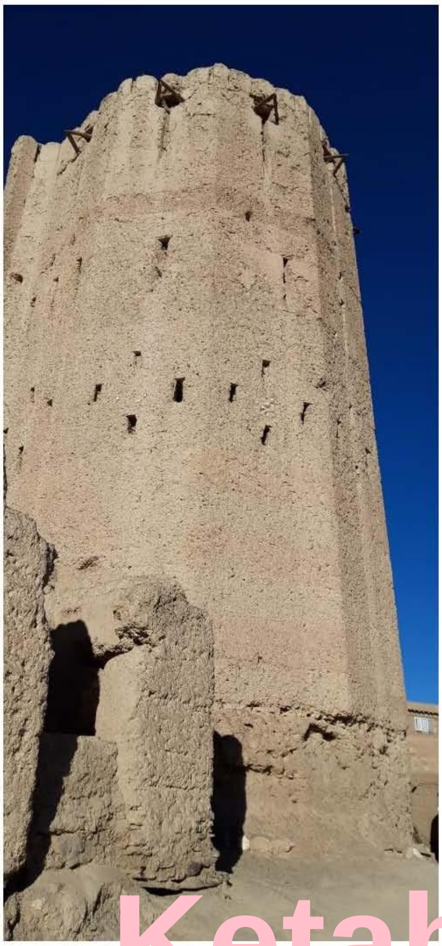

لیکوال: داکتر معمار حشمت الله اتمر
یبخلیک: تله / کال ۱۴۰۷البردی

Ketabton.com

ketabton.com - The Digital Library

ketabton.com - The Digital Library

ليکي پوهه:

سرليک: **د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا**

ليکوال: داکټر مهندس حشمت الله ,, اتمر ،،
اېډېټور:
د پخښتۍ ډيزان: داکټر مهندس حشمت الله ,, اتمر ،،
خپرندوی:
چاپشمېر: ۳۰
چاپ نېټه: تله / کال ۱۴۰۷
واټس اپ: ۹۳۷۹۹۳۷۶۹۹۸+
برېښناليک: atmar_hashmatullah@yahoo.com

د چاپ حقوق له ليکوال او خپرندوی سره خوندي دي، بې اخځ ښووني ترې د ګټې اخيستنې اجازه نه شته.

ketabton.com - The Digital Library

لړلیک

سرلیک **چوپړی**

پخښتۍ... ۱
بسم الله الرحمن الرحیم ۲
لیکي پوهه:... ۳
لړلیک ٤
تراڼ (پیل، شروع، برید)... ٦
د یادښتونو له پاره:.. ۸
د میدان وردک ولسوالۍ نخشه (نقشه): ۹
چک ولسوالۍ: ۱۰
نه برجه کلا:.. ۱۹
د کلا لنډه تاریخچه:.. ۱۹
د کلا اړخ برجونه:.. ۲۰
د کلا منځ کې بله کلا او بل برج (نهم برج):.................................... ۳٤
لویه کلا: ۳۹
تاخچې (طاقچې).. ۵۰
د کلا لویه دروازه:.. ٦٦
حمامونه: ۸۲
کلا دېوالونو لاندنۍ برخه:... ۱۰۵
د کلا نه باندې ودانۍ: ۱۰٦
د چاپ شویو کتابونو لیست... ۱۱۲

ketabton.com - The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا
....

د کار لاندې کتابونو لیست ۱۱۷
د وخت او امکان په صورت کې.. ۱۱۸
د پخښنتۍ ځت ۱۱۹

ketabton.com - The Digital Library

تراڼ (پیل، شروع، برید)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ، الْحَمْدُ لِلَّهِ إِجْلَالًا لِقُدْرَتِهِ، وَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ خُضُوعاً لِعِزَّتِهِ، وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍوَآلِهِ .

بې پايه ستاينه او بې حده مننه، د هغه سپېڅلي ذات نه چې د وجود مانۍ او کاينات يې د انساني وجود د تکامل او د انسان له پاره د خپل سپېڅلي ذات او عبادت د حقيقت له پېژندلو پرته جوړ کړل.
هغه د ذات پو هه، عالي، لوړ او ښکلي نومونه دي، او کائناتو د پيدايښت يوه حتمي لامل دی.
عظمت، د ټولې نړۍ موجوديت، د ناڅاپه څخه راوتل، حق د رسيدو جوهر په يوه والي کې د اعتراف، تباهۍ او بې وسۍ يوه له لوړو وسيلو څخه دی.

ګرانو لوستونکو!

دا ځل مې و غوښتل يو بل کتاب د چک ولسوالۍ نه (۹) برجي کلا په هکله وليکم، د خپلو کتابونو مينوالو او لوستونکو سره يې ګډ (شريکه) کړم.
زما د کتابونو مينه وال يوازې معماران او انجينران نه دي، او نه بايد اوسي، نوځکه غواړم ورځ په ورځ د خپلو ليکونو کې توپير راوړم چې د هرې ځانګې مينه وال په کې ډېر شي، دا کار به ما دېته اړ کړي چې ليکنې مې توپير و لري او هم به مې مينه وال ډېر شي.

ketabton.com - The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

...

پاکه ربه!

زموږ له پاره خپله لاره بې ستونزې کړه، تر څو موږ له تا پرته بل څوک و نه وینو او نه یې وپېژنو.

زموږ سره مرسته و کړه تر څو مو په وجود کې د غرور نخښنه پاتې نه شي او د اسلام د دین له سپېڅلو بنده ګانو څخه مو و بولې.

- د هغو دوستانو او انجینرانو نه مننه کوم، کوم چې د دې کتاب له پاره په انځور اخیستنې کې یې زما سره مرسته کړې ده او د لوی څښتن نه هغوی ته اوږد عمر او روغتیا هیله کوم.

- د نظر ټولو خاوندانو او هغه څوک چې دا کتاب لولي په ډېر درنښت هیله کیږي چې، خپلې غوښتنې او وړاندیزونه د دې کتاب د بیا کتنې له پاره، زما سره ګډ (شریکه) کړئ.

Whatsapp: ۰۰۹۳۷۹۹۳۷۶۹۹۸

په درنښت

ډاکټر معمار حشمت الله اتمر

ketabton.com - The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

د یادښتونو له پاره:

۱- ....

۲- ....

۳- ....

۴- ....

۵- ....

۶- ....

۷- ....

۸- ....

۹- ....

۱۰- ....

ketabton.com - The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

د میدان وردک ولسوالۍ نخشه (نقشه):

ketabton.com - The Digital Library

چک ولسوالۍ:

« چک دريمه درجه ولسوالي ده (۱۱۹۲) کيلو متره مربع مساحت لري، د بحر له سطحې څخه (۲۲۰۰) متره لوړوالی لري، د (۳۵-۶۸) درجو طول البلد او (۳۴-۰۶) درجو عرض البلد تر منځ شتون (موقعيت) لري.

د چک بريښنا فابريکه او بند هم په همدې ولسوالۍ کې شتون (موقعيت) لري، دا فابريکه د (۱۹۳۶-۱۹۴۱) ميلادي کلونو تر منځ د آلمان (جرمني) هېواد په تخنيکي مرسته جوړه، او د دريوو توربينونو په لرلو يې د (۳۳۰۰) کيلو واټه بريښنا د توليد ظرفيت درلود، خو د جګړو او د دولت د نه پاملرني له امله اوس د فابريکې حالت د انديښنې وړ او ډير لږ (کم) توليد لري چې فابريکې ته څيرمه کلي ترې ګټه پورته کوي.

د چک ولسوالی بريښنا بند انځور

ketabton.com - The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

د چک ولسوالۍ برېښنا بند انځور

د چک ولسوالۍ برېښنا بند انځور

ketabton.com - The Digital Library

څلور خواوې او مهمې حوزې:

د دې ولسوالۍ شمال لور ته د نرخ ولسوالي، ختیځ ته یې د سید آباد ولسوالي، لویدیځ ته یې د جلګې او دایمیرداد ولسوالي، او جنوب ته یې د جغتو ولسوالۍ پرتې دي.

د چک ولسوالۍ په لاندې څو درو او حوزو ویشل شوې ده:

۱- آمبو خاک

۲- بیک سمند

۳- علیشه

۴- کوز خوات

۵- منځنی خوات

۶- بر خوات

۷- سیوکه (سیبکه)

۸- ګردن مسجد

۱۰- سیاب

۱۱- عربان

۱۲- نیک پایقو ل

۱۳- ګوډه

په دې درېوو حوزو کې، لاندې مهم کلي پراته دي:

ketabton.com - The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

۱ - د آمبو خاک سیمه:

په دې سیمې کې د اله سنګ، صالح خیل، خړیان، آمبوخاک، ګلدان، شاه قلندر او ګرداب کلي پراته دي.

د دې درې سیمه د خړیانو او اله سنګ له کلیو د سید آباد او نرخ له ولسوالیو جلا کیږي او د لویدیځ (قبلې) په لورې پرمخ ځې.

دا سیمه هم له اله سنګ پرته د چک له سیند ښخه اوبه اخلي، او کلي یې د چک د سیند په دواړو غاړو پراته دي، خو دا سیمه د یوې تنګې درې په بڼه پرته ده.

۲ - د علیشې دره:

په دې درې کې لاندې مهم کلي پراته دي:

علیشه، لنګر، کولک، شیخ یاسین... دا دره د علیشې د غرونو په لمنو کې او د چک د سیند په غاړه پرته ده، د انګریزانو په خلاف د مجاهدینو قوماندان د غازی محمد جان خان د دې سیمې اوسېدونکی وو.

۳- بیک سمند:

دا دره د کوز خوات د شمال لور ته د علیشې د غرونو په لوېدیځه لمن کې پرته ده، دا دره د چک د سیند ښخه ګټه نشي تر لاسه کولای، د کرنې ټولې ځمکې یې د چینو او کاریزونو په اوبو خړوبیږي، همدا شان په دې دره کې د وردګو د قوم تر ټنګ زیاتره مسید، شیرانې، هیریپال، مروت، منګل او نور قومونه هم اوسیږي.

ketabton.com - The Digital Library

(وردگ: د نعمت الله رشيدي ليکنه) د دې سيمې مهم کلي:

جوز، جليل، حسين کلا، پاليزک، څخه عبارت دي.

۴- کوز خوات:

دا سيمه د چک د سيند دواړو خواوو ته پرته ده، ښکلې، شنه او آباده سيمه ده.

ښې د کرنې ځمکې، ښکلي باغونه او راز، راز ميوې لري.

د نورو غلو تر څنګ د پنډو، وريجو شولې هم په کې کرل کيږي.

د دې سيمې مهم کلي د زمان خيل، خليلي، لوړ، مداد، ګلي، لاله خيل، نوره خيل او هزار باغ، څخه عبارت دي.

۵ ـ منځنی خوات:

دا سيمه هم د کوز خوات په شان د چک د سيند پر دواړو غاړو پرته، ښکلې شنه او آباده سيمه ده ښې غلې، دانې او ډول، ډول (رنګا رنګ) ميوې لري، د چک د بريښنا فابريکه هم په همدې ځای کې شتون (موقيعت) لري، د پنه په سيمه کې دهغو شهيد انو ياد ګاري څلی هم شته چې د ۱۳۵۹ کال د روژې په قوه کې د شهيد انو لست پرې ليکل شوی دی.

د چک ولسوالۍ مرکز او د چک د ولسوالۍ بازار هم په همدې سيمې کې شتون (موقعيت) لري.

ketabton.com - The Digital Library

د دې سيمې ځينې مهم کلي د بمبايې، علی همت، مدو، پنه، بابا کلا، چک، زرباغ....... څخه عبارت دي او جهادي شخصيت او نوميالی عالم استاد محمد ياسر د دې سيمې اوسېدونکي وو.

۶- بر خوات:

په دې سيمې کې مهم کلي د نوره خيل، کولک، قرباني، سپين ښور، عليشنګ... څخه عبارت دي.

شهيد مامور عبدالباري فدايې شهادت: (۱۳۶۹ /۲/۹).

شهيد جګړن عبدالحق، شهيد جنرال عبدالعلي خان وردګ چې د کمونستانو په کودتاه کې د داؤد خان په طرفداری يوازينی جنرال ؤ چې تر شهادت پورې وجنګېد او په (۷ /۲/۱۳۵۷) کې په شهادت ورسېد، جنرال عبدالرحيم وردګ د پخواني حکومت (جمهوريت) د دفاع وزير، د دې سيمې له اوسيدونکو څخه دي.

۷- سيوکه:

دا سيمه د چک او خوات له سيمې لوړه ده، په چپ لاس او د مسجد په خوله کې پرته ده، شکم پاره، دربند، کوتره، ابراهيم خيل د دې سيمې مشهور کلي دي.

۸ - ګردن مسجد:

دا سيمه د درې په بڼه د خوات څخه د جنوب غرب په لور پرته ده، د دې سيمې ځمکې د کاريزونو او چينو په اوبو، اوبه کيږي.

ketabton.com - The Digital Library

له همدې سیمې د چک له ولسوالۍ د جغتو ولسوالۍ ته سړک اوښتی، همدا شان د سید آباد ولسوالۍ ته د غاښو له لارې پلې لارې اوښتې دي.

د دې درې مشهور کلي د مومد، قادر خیل، کچغو، ځلگرې، علیا تکه، برغسون، ملکیار خیل څخه، عبارت دي.

۹- آبگزار

دره مشک، میرکه، چینه، تر ممد، پای کوتل او سره کلا.

۱۰ - د سیاب یا سه آب دره:

(مفتومه، حکیم خیل، خوجگین، ټپور، قاضیان).

دا چې دا دره ولې په سه آب مشهوره ده لامل یې دا دی چې د کوډه، نیم پایقول، او د بغلان د درو اوبه دغه ځای ته راوتي (راوتلې) دي.

۱۱ - د عربانو دره:

گنیگر، بلاق، چارشونه، خواجه انگور، کنجغتو، ظریف خیل، خواجه احمد، نشکک، بغلان

۱۲- نیم پایکول (نیک پایقول) دره:

(چونې، فتح خیل، سرپوښ، شونیه، گلسینکه، او داسې نور...)

دا دره د عربانو په ښي اړخ کې پرته ده، د سیاب او گوډه د سرک څخه لار ورته ورگرځیدلې ده، دا دره د لوېدیځ په لورې پرته ده، د دې درې څخه یوه لاره دلخشک د غاښې څخه د جلگې ولسوالۍ د نازک خیلو سیمې ته اوښتې ده.

ketabton.com - The Digital Library

د دې سیمې ځینې مشهور اشخاص: ابن امین، مستو خان.

۱۳ـ د ګوډه دره:

دغه دره د چک ولسوالۍ وروستۍ دره ده چې د چک د سیند په دواړو غاړو پراته کلي د همدې درې پورې اړه لري (مربوط دي)، دا دره د سیاب څخه تر تنګي سیدان پورې غزېدلې ده، د چک د سیند له برکته ښې زراعتي ځمکې او ښکلي باغونه لري، د جلګې ولسوالۍ ته غزېدلی سړک په همدې درې کې تېرېږي.

عمر زي، آزاد خیل، ګوډه، کلالان، **نوبرجه (۹ برجه)**، برګه کلا، ابراهیم خیل د دې درې مشهور کلي دي، په دې درې کې د وردګو ترڅنګ نور پښتانه قومونه هم د ورور ګلوۍ په فضا کې ژوند کوي لکه اندړ، عمرزي، اوریاخیل، دوراني (دراني)، هوتک، ابراهیم خیل، تره کي ...

سپورت:

په دغې ولسوالۍ کې خوسۍ، غېږ نیونه، تیږه اچونه، ژمې پر واوره یخمالک خوړل، چندرۍ، ګام اچول او منډه وهل یې دودیزې لوبې دي، چې له ډېر پخوا راهیسې دود دي؛ والیبال، فوټبال، کرکټ، تکواندو، جیدو، وزن پورته کول، د بدن ښکلا او ځینې نورې لوبې په رسمي بڼه په دغې ولسوالۍ کې مینه وال لري، خو په دې وروستیو کې کرکټ، فوټبال او والیبال لوبو ډېره وده کړې او مینه وال یې ډېر شوي دي .

ketabton.com - The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

د دغو لوبو د ودې له پاره د شخصي کلبونو(کلپونو) تر څنګ، د دغه ولایت په مرکز کې د ترکیې ولایتي بیارغونې ډلې شاوخوا پنځه کاله مخکې یو پراخ لوبغاړی جوړ کړ، چې هر وخت پکې لوبغاړي لوبې تر سره کوي.» (۱)

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا اوایی انځور

ketabton.com - The Digital Library

نه برجه کلا:

نه برجه کلا کلا په **گوډه دري** کې شتون لرى چې په پلان کې منظمه اته اړخيزه (اته ضلعي) ده او په هر اړخ (ضلعه) کې يې يو، يو اوچت برجونه لري.

يوه برج يې د کلا په منځ او د ننوتو دروازې ته مخامخ شتون لري.

دا فارم يا شکل د انجينرۍ لحاظه ډېر غښتلى او قوى فارم دى چې د زلزلې په مقابل کې خورا مقاومت لري.

د کلا لنډه تاريخچه:

دا کلا په ۱۲۳۰ هجري قمري کال کې پيل شوې او په ۱۲۳۴ هجري قمري کال ياني د څلورو کالونو په موده کې بشپړه شوې ده او د ښاغلي حاجي عبدالوهاب چې د کلی يو تن اوسېدونکې او مشرانو له جملې څخه دى، په وينا کېداى شي دا کلا د امير دوست محمد خان يا د امير شېرعلى خان په وختونو کې جوړه شوې وي او د کلا ټول مصرف يې د هغه وخت په ۱۷۰۰۰ (اوولس زرو) روپيو باندې جوړه شوې يا پرې لګېدلي (مصرف) شوي دي.

په دې کلا کې ۵۰ کورونه شتون درلود چې د دېوالو سره جوښت او شاو خوا جوړ شوې وو، په منځ کې يې بله (جلا) کلا او يو برج شتون درلود چې تر اوسه هم تر سترګو کېږي، خو د وخت په تېرېدو او د روسانو پر يرغل وخت کې دا کلا ۷ ځله بمباران شوې او خلک يې

ketabton.com - The Digital Library

مجبوره شوي د کلا نه د باندې کورنه جوړ او یا هم ګاونډ هېوادو ته هجرت وکړي.

د کلا اړخ برجونه:

د کلا اړخ برجونه ټول په پلان کې اته اړخه (اته ضلعي) دي او د پخسې څخه جوړ شوې دي.

دا برجونه په لید کې درې پوړیزه ښکاري چې د هر پوړ په سر کې تیرکشونه ښکاري او د جګړو په وخت کې ترې کار اخیستل شوی یا هم د کار اخیستنې یا دفاع له پاره په پام کې نیول شوي دي، دا تیر کشونه د لمړي پوړ په هر اړخ کې یوه او د دېوال په منځ کې شتون لري.

د یادو برجونو یوه برخه یې د کلا د ننه خوا او ډېره برخه یې د کلا نه د باندې په هر کنج کې، پام کې نیول شوې او شتون لري چې په لاندې انځورونو (تصویرونو) کې یې په ښې توګې لیدلی شوو.

د دې برجونو زینې څو مارشونه لري، چې په لمړی مارش کې ۶ پتې زینې او د زینې لوړوالي (خیز) یې ۵۵ سانتی متره، په دوېیم مارش او دوېیم پوړ (منزل) کې ۶ پتې زینې چې د هرې پتې لوړوالی یې ۵۰ سانتي متره دي.

همدا راز د درېیم مارش او یا درېیم پوړ هم ۶ پتې زینې لرې چې د هر پتې لوړوالی یې ۵۰ سانتي متره دي.

دا زینه د دوو پخسو په منځ کې په دوراني (حلقوي) توګې جوړه شوې او تر اوسه هم شتون لري چې سور(سیور یا بر) یوه متر ته، رسیږي.

ketabton.com - The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

د هر برج داخلی قطر په لمړي پوړ (منزل) کې ۱۰،۵ متره او په پورته کېده سره دا قطر لږ کېږي.

د نه (۹) برجه کلا د یوه برج انځور

ketabton.com - The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

د نه (۹) برجه کلا د یوه برج انځور

برجونه ټول د ننه خواوو نه لارې لري کوم چې لاره يې تر دوو مترو پورې لوړوالی لري، د دې لارو سور یا بر يې د یوه متره لوی دي.
د ننوتو ځایونو د پاسه غټو لرګیو سر تاقونه (سرطاقونه) لري کوم چې په یوه سر تیر اینبودل شوي او ۲۰ (شل) سانتي نور يې د برجونو دېوالونو ته ننوتي دي.

دا سر تیرونه پر درېوو ستنو او یا پایو باندې داسې کلک شوي چې یوه ستنه يې په یوه سر، بله يې په بل سر او یوه يې د دواړو ستنو تر منځ شتون لري.

دا یادی ستني پر لاندي دوو تیرانو باندې داسې کلکې شوي چې د لاندنی دواړو تیرانو په منځ کي شتون لري کوم چې په بر اینبودل شوي او دېوال کې د کندې په شان کلکې شوې دي.

ketabton.com - The Digital Library

دا لرګي يا لرګې کندي کېدای شي د هرې ستنې يا تير لاندې هم شتون ولري.

د ننوتو لارې په پيل کې ډېره ساده دروازه تر سترګو کېږي، چې کېدای شي دا دروازه وروسته د برج ختو او د ماشومانو لوېدو مخنوي له پاره په پام کې نيول شوي وي، کومو ته چې د پخوانيو غوړيو ټيمانو برخي ټکوهل شوې يا کلکې شوې دي.

د برج ختو دروازې ننوتو برخې انځور

ketabton.com - The Digital Library

د چک ولسوالی نه (۹) برجه کلا

د برج ختو دروازې پورتنی برخې انځور

د یادې دروازې یوه خوا یې زلفي او ځنځیر او بله خوا یې ولاړ لرګی چې لاندنی اوپاسنی برخه یې په لرګیو کندو کې ننوتي او د چیراست کار ورکوي، تر سترګو کېږي.

د یادو ننوتو ځایونو لاندنی او پاسنی برخو کې درزونه لیدل کېږی کوم چې وروسته د نه پاملرنې له عمله مینځ ته راغلي وي.

د ننوتو په منځنی او د پاسه یې یوه تیرکش هم لیدل کېږي، مګر په لاندنی برخې کې یې کومه زینه نه ښکاري او کېداشی د اړتیا په وخت کې، لرګي زینو نه کار اخیستل کېده.

ketabton.com - The Digital Library

د نه (۹) برجه کلا د داخلي برج ننوتو دروازې انځور

ketabton.com - The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

د کلا یوه برج ته د ننوتو انځور

ketabton.com - The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

د کلا یوه برج د لاندې نه پاس (بر) د زینو انځور

ketabton.com - The Digital Library

د کلا یوه برج د پاس (بر) نه د زینو انځور

ketabton.com - The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

د کلا یوه برج د پاس (بر) نه د زینو انځور

ketabton.com - The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

د برجونو د پخسي سور(سيور يا بر) په لمړي پوړ (منزل) کې ۳ متره ، په دوېيم پوړ کې ۲ متره، درېيم پوړ کې ۱،۳ متره او په پای کې ۰،۶۵ مترو (۶۵سانتيو) ته رسيږي.

د پخسي لمړی کتار لوړوړالی ۷۰ سانتی متره بيا نور کتارونه يې د پخسي اصولو سره سم جوړه شوې او تر اوسه هم شتون لری.

د پخسي خاوره يې خړه او د باندې خواوو نه د پاسه يې کوم اخير نښې نښانې نه په سترګو کيږي.

د دې برج په دوېيم پوړ کې د کړکيو ځايونه په سترګو کيږي کومې چې په پخوا پير کې شتون درلود او د وخت په تېرېدو او په سيمې کې د جګړو له امله (عمله) ورانې يا تالا شوې دي.

دا کړکۍ د يوه اړخ تر منځه ښکاري او داسی معلوميږي چې په يواځې د برج په څلورو اړخونو کې شتون لري.
دا کړکي د څلورو مقاصدو له پاره، په پام کې نيول شوې دي.

۱. د لمر د ننوتو په موخه
۲. د رڼا د ننوتو په موخه
۳. د اوا (هوا) تبادلي په موخه
۴. د باندې ليد په هکله

په درېيم پوړ کې يواځې د بام دېوالونه ښکاري کوم کې چې ډېر تيرکشونه ښکاري، دا تير کشونه په اړخونو کې توپير(فرق) لري چې په ځينو اړخونو کې درې او په ځينو کې دوې تيرکشه په سترګو کيږي.

ketabton.com - The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

دا برجونه ټول د ننه خواوو نه، لاره لري چي په پخوا پير کې يې لرګي دروازې درلودي خو اوس محال دروازې يې نه په سترګو کيږي يواځې سرتاکونه (سرطاقونه) او د اړخ دروازو کندې ځايونه تر سترګو کيږي.

ketabton.com - The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

د نه (۹) برجه کلا د یوه برج انځور

ketabton.com - The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

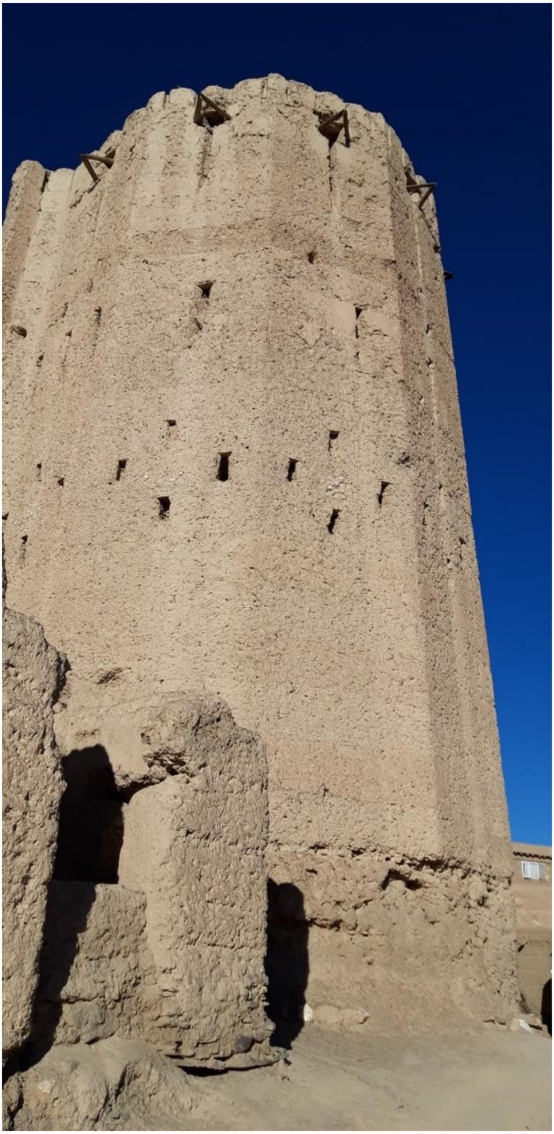

د نه (۹) برجه کلا د یوه برج انځور

ketabton.com - The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

د نه برکلا د یوه تیرکش انځور

د کلا منځ کې بله کلا او بل برج (نهم برج):

د منځ کلا، چې په حرم سرای یادېږي د لويې کلا په منځ کې شتون لري چې اوږوالی يې ۳۵ متره او سور(سیور یا بر) يې هم ۳۵ متره دی.

د دې کلا یا حرم سرای د دېوالو بر يې په لمړیو کتارونو کې ۰,۸ متره (۸۰ سانتۍ) او د هرې پخسې کتار لوړوالي يې ۰,۶ متره (۶۰ سانتۍ) دی.

د کلا په یوه اړخ کي یاني د ننوتو لويې دروازې ته مخامخ، لوی برج شتون لري، دا برج د کلا نورو برجونو سره ډېر توپير لري، چې د باندی شکل یا فارم يې ۱۳ اړخه (دیارلس ضلعي) چې د دایرې شعاع يې ۶,۰۷۵ متره او د هر اړخ سور(سیور یا بر) يې ۳ متره دی، چې په مرکزی برج هم یادېږي.

ketabton.com - The Digital Library

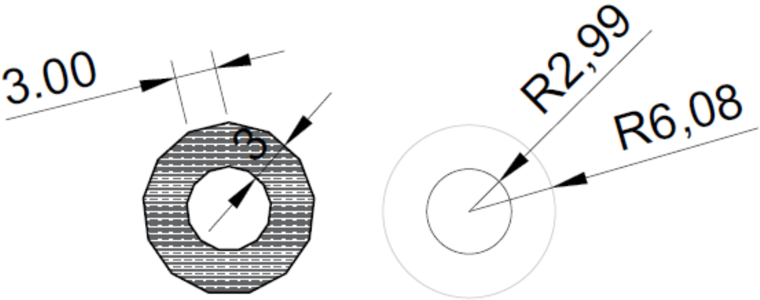

د برج شعاع او شکل د انجینرۍ په پروګرام کې

دا برج په ۶ مترو لوړوالي (ارتفاع) کې لمړی مرچل (مورچل) ، په ۹ مترو لوړالي کې دوېیم مرچل او په نور لوړو کې، نور مرچلونه هم لیدل کېږي.

دا برج په لمړي پوړ کې ۱۰ پته (خیزه) زینې، په دوېیم پوړ کې ۱۲ پته (خیزه)، په درېیم پوړ کې ۸ پته (خیزه) او په څلورم پوړکې هم ۸ پته (خیزه) زینې لري.

ketabton.com - The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

د کلا د نمه برج یوې برخې انځور

ketabton.com - The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

د کلا د ننه د برج يوې برخې انځور

د کلا د ننه برج يوې برخې انځور

ketabton.com - The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

د کلا د ننه برج یوې برخې انځور

د کلا د ننه د برج یوې برخې انځور

ketabton.com - The Digital Library

لویه کلا:

که چېرې مونږ لویې کلا ته د ننه شو، د شړېدلو او پاتې شویودېوالونو نه داسې ښکاري چې د کلا د ننه شاوخوا کوشنۍ نورې حوېلۍ چې د کسب ګرو لګه:

ناحي (ناحیې، سلمان یا دلاک)، تټار(مسګر)، موسلي او کروند ګرو له پاره جوړې شوې وي.

د لویې کلا د ننه یوې برخې انځور

ketabton.com - The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

د لويي کلا د ننه يوې برخې انځور

د لويي کلا د ننه يوې برخې انځور

ketabton.com - The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

د لويې کلا د ننه يوې برخې انځور

د لويې کلا د ننه يوې برخې انځور

ketabton.com - The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

د لويي کلا د ننه يوې برخې انځور

د لويي کلا د ننه يوې برخې انځور

ketabton.com - The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

د لويې کلا د ننه يوې برخې انځور

د لويې کلا د ننه يوې برخې انځور

ketabton.com - The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

د لويي کلا د ننه يوې برخې انځور

د لويي کلا د ننه يوې برخې انځور

ketabton.com - The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

د لويې کلا د ننه يوې برخې انځور

د لويې کلا د ننه يوې برخې انځور

ketabton.com - The Digital Library

د لويي کلا د ننه يوې برخي انځور

د لويي کلا د ننه يوې برخي انځور

ketabton.com - The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

د لويې کلا د ننه يوې برخې انځور

کيدای شي په کلا کې جنګياليو هم کورونه درلودل او د جګړې په وخت کې به يې کلا بندوه، په خپله به برجونو ته ختل او د هغه ځايه به يې پر دښمن غشي ويشتل.

خو د تيرکشو نه داسې ښکاري چې هغوی پخواني زاړه ټوپک هم درلودل او د هغه ځايونو نه به يې پر دشمن، ډزې کوې.

د کلا دېوالونو بر (سور، سيور) خورا ډېر او ۳ درې مترو ته رسيږي چې لوړوالی (جګوالی، اوچت والی) يې ۱۰ مترو ته رسيږي (اټکل کېدای شي).

د دېوالونو لاندنی برخه يې خورا برداره (سور داره) او پورتنۍ برخه يې د پخسې په تناسب يا فورمول سره کمېږي (لږېږي).

ketabton.com - The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

د کلا د دېوالونو او برجونو په تاداونو(تهدابونو،غرقې او کرسي) کې کلوله سیند ډبره کارول شوې چې د ځمکې نه د باندې اندازه یې تر۲۰ (شلو) او په ځینو ځایونو کې تر ۳۰ (دېرشو) سانتیو پورې په سترګو کېږي.

بیا د تهداب ډبرکاریو نه وروسته (پر سر)، پخسه پېل کېږي، کومه چې ډېره کلکه او پخه ښکاري.

ketabton.com - The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

د یوه برج څخه د کلا انځور

د پخسې په لید کې درزونه (چاودونه) نه په سترګو کېږي او داسې ښکارې چې دا پخسه په ښې توګې پخه شوې او د ماهرو کاریګرو له خوا تر سره شوې وي.

ketabton.com - The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

د برجونو لوړوالی ۱۵ متره ښکارې او کېدای شي پخوا تر دې هم لوړ وو، د وخت په تېرېدو سره ځینې لوړې برخې يې شړېدلي او لاندې غورزېدلې وي.

د برجونه په آخرو کتارونو کې وتي يا وتلي لرګي هم په سترګو کېږي کوم چې د کوشنيو کړکيو لاندې او کېدای شي د دغو لرګيو د پاسه د ټوپک ميل ايښودو له پاره، په پام کې نيول شوي وي.

دا ځکه د هغه وخت ټوپکو ميلونه خورا اوږده او کيڼ لاس کې نيونه يې هم، ستوزمنه وه.

په دېوالونو کې ځينې سوري ښکاري چې په يادو سوريو کې پخوا د لرګيو ناوو ځايونه وو (ول) او د وخت په تېرېدو، جګړو او د خلکو نه اوسېدو په وخت کې، لوټ شوي او يا هم له منځه تللی دي.

يادې ناوې ټولې د کلا نه د باندې په پام کې نيول شوي تر څو د بارانونو اوبه کلا نه د باندې تويې شي او د ننه غولو(انګړونو) کې ختې او ډنډونه را منځ ته، نه کړي.

په کلا کې داسې کوشني لښتي تر سترګو کېږي کوم چې د غولو (انګړونو) او کلا د ننه باران، لوښو مينځلو، کالي مينځلو اوبه په کې بهيږي او په يوه يا دووځايونو کې د چورن نه وروسته، کلا نه د باندې وځي او نورو کوشنيو او لويو بيالو سره يوه ځای کېږي.

تاخچې (طاقچې)

په کوټو کې د ننه دوې ډوله او دوې کتاره (قطاره) تاخچې په سترګو کېږی چې په څلورو خواوو شتون لرې، لمړی کتار د لوښوو ايښودلو

ketabton.com - The Digital Library

د پاره په پام کې نیول شوي او دوېیم کتار سر بېره د ښکلا شیانو تر ځنګ کړکۍ د روښنایي او اوا(هوا) د تبادلې له پاره هم په پام کې نیول شوې وي.

ځیني تاخچې زینتی یانې ګنګوره لرونکي او ځینې نور یې بیا ساده او کمان لرونکي دي.

د لمړي کتار تاخچې لوړوالی تر دوېیم کتاره لوړې او ژورې دي.

د تاخچو لمړي کتار د پاسه رپک لیدل کیږي کوم چې تاخچې یوه کتار د بل نه جلا کوي او هم دېوال ته ښکلا ور په برخه کوي.

د کوټو د ننه تاخچو (طاقچو) انځور

ketabton.com - The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

د کوټو د ننه تاخچو(طاقچو) انځور

د کوټو د ننه تاخچو (طاقچو) انځور

ketabton.com - The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

د کوټو د ننه تاخچو (طاقچو) انځور

د کوټو د ننه تاخچو (طاقچو) انځور

ketabton.com - The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

د کوټو د ننه تاخچو (طاقچو) انځور

د کوټو د ننه تاخچو (طاقچو) انځور

ketabton.com - The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

د کوټو د ننه تاخچو (طاقچو) انځور

د کوټو د ننه تاخچو (طاقچو) انځور

ketabton.com - The Digital Library

د کوټو د ننه تاخچو (طاقچو) انځور

د کوټو د ننه تاخچو (طاقچو) انځور

ketabton.com - The Digital Library

د کوټو د ننه تاخچو (طاقچو) انځور

ketabton.com - The Digital Library

د کوټو د ننه تاخچو (طاقچو) انځور

ketabton.com - The Digital Library

د کوټو د ننه تاخچو (طاقچو) انځور

ketabton.com - The Digital Library

د کوټو د ننه تاخچو (طاقچو) انځور

ketabton.com - The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

د کوټو د ننه تاخچو (طاقچو) انځور

ketabton.com - The Digital Library

د کوټو د ننه تاخچو (طاقچو) انځور

ketabton.com - The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

د کوټو د ننه تاخچو (طاقچو) انځور، کومي چې کړکۍ لري

ketabton.com - The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

...

د کوټو د ننه تاخچو (طاقچو) انځور

ketabton.com - The Digital Library

د کوټو د ننه تاخچو (طاقچو) انځور

ketabton.com - The Digital Library

د کلا لویه دروازه:

دا دروازه چې اوچت والی یې ۳,۲ متره (۳۲۰ سانتي متره) د چوکاټ سره او بر (سور یا سیور) یې ۳ (۳۰۰ سانتي متره) مترو ته رسیږي چې د دوو پلو یا ترازو څخه داسې جوړې شوي چې د هرې پلې (ترازې) سیور یا بر یې ۱,۵ متره (۱۵۰ سانتي متره) د چوکاټ سره دي چې یوه یې پوزه (بینیچه) او بله یې بې پوزې ده.

د دروازې یوه برخه یې کومه چې بې پوزې ده د ورځې له خوا خلاصه او دوېیمه پله یې کېدای شي د اړتیا په وخت کې خلاصه او ترې کار واخیستل شي.
دا دروازه د لرګیو غټ چوکاټ لري چې د پاس خوا نه په لرګیو سر تاق، اړخ خواوو نه په کندو کې کلکه شوې ده.

د کلا د ننوتو لويې دروازې انځور

ketabton.com - The Digital Library

د کلا د ننوتو لويې دروازې انځور

د کلا د ننوتو لويې دروازې انځور

ketabton.com - The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

د کلا د ننوتو لويې دروازې انځور

د کلا د ننوتو لويې دروازې انځور

ketabton.com - The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

د کلا د ننوتو لويې دروازې ته مخامخ برج انځور

دروازې پلې د لرګيو تختو څخه داسې جوړې شوې چې تختې خوا په خوا ايښودل شوي او د څټ (شا) خوا نه غټ لرګي او د مخې خواوو نه د اوسپني پټې چې په منځ کې يې ګل مېخونه کارېدلي، کلکې شوې دي.

هر پله له څلورو (۴) ولاړو ډبلو تختو نه جوړه شوې او په لنډو کې يې د اوسپنې ۶ (شپږ) پټلۍ چې په هرې پټلي کې۵ (پنځه) ګل مېخونه چې د تختو په منځ کې شتون لري، کارېدي دي.

ketabton.com - The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

د لويې دروازې يوې برخې انځور

د دروازې هره پله په لاندنۍ برخې کې يوه ځنځير لري چې يوه سر يې د دروازې په پلې او بل سر يې د دروازې په چوکاټ کې کلک شوی دی.

دا ځنځير د دروازې پله نه پرېږدي چې د خلاصولو (خلاصېدو) په وخت کې پر دېوال ولږېږي، چې په اوسنی معمارۍ او انګرېزي ژبې کې ورته، ډور سټاپر(Door Stopper) وايي.

دا دروازه چپراسټ نه لري او د چپراسټ په عوض يې يوه باندنی او کښتني برخي يې لوله شوي لرګي لري کوم چې دروازې پلې سره د اوسپنيزو دوو پټليو سره کلکې شوې دي، دا د پورتني او ښکتني چوکاټ په سوريو کې حرکت کوي، د وضاحت له پاره لاندينی انځورونه، اړين بولم.

ketabton.com - The Digital Library

د دروازې پلې پورتنی لوله لرګی انځور

د دروازې کښتینی برخې، نیونکی زنځیر (ډور سټاپر) انځور

ketabton.com - The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

د نه (۹) برجه کلا د ننوتو لوې دروازې انځور

ketabton.com - The Digital Library

دا دروازه دوې سرتاکه (سرتاق یا سرطاق) لری کوم چې پر دوو برخو وېشل شوي دي، لمړنۍ برخې کې یې دروازې چوکاټ کلک شوی او دوېیمه برخه سرتاک (سرتاق یا سرطاق) یې لړ اوچت او په دېوال کې یې پخسې کمانونه (ارچونه) کارېدلي او بیا اخېړ شوې دي چې اندازه یې تر یوه متره پورې رسېږي.
د دوو کمانونو تر منځ ولاړ، نري سوري ښکاري او کېدای شي د تیر کشونو په شان، د نظامي اهدافو په خاطر په پام کې نیول شوي وي.

دروازې د پاسه کمانونو او سوریو انځور

یاد کمانونه یا آرچونه د دروازې د سرتاک (سرتاق یا سرطاق) پر سر جوړ شوې دي، مګر دوېیم سرتاک (سرتاق یا سرطاق) د

ketabton.com - The Digital Library

کمانونو مخ او د سرتاکونو په اوارۍ (لېول) او د باندې خوا، په پام کې نیول شوي دي.

کېدای شي دا پوښښ د مېلمنو او کلي اوسېدونوکو له پاره د لمر او ورښت ورېدو له پاره په پام کې نیول شوې وي، کوم چې د ودرېدو او د ننوتو په انتظار کې وي، تر څو دروازه خلاصه او یا د لیدو کس مخې ته راشي.

مګر د ښاغلی حاجي عبدالوهاب په وینا دا برخه د دې له پاره جوړه شوې وه چې د پاسه یې د اوبو ډکې کټوې ایښودل کېدې او د جګړو په وخت کې، که چېرې دښمنانو(غلیمانو) د کلا دروازې ته اور اچاوه د هغو کټوو د اوبو په شیندلو سره به یې د دروازې اور، مړاوه.

سرتاکونو لرګیو د چاودو نو نه، داسې ښکاري چې دا او نور د پو ښښونو(چتونه، پوشش) لرګي ټول د چنارو ونو نه وي.

مګر د دروازو پلو(ترازو) لرګی نه داسې ښکاري چې ګواکی د ارچه یا توت لرګیو څخه جوړې شوې وي.

د دروازې د پاسه یوه لیکلې ډبره ښکاري چې لوستل یې د لاندې خوا نه، ستوزمنه ده او د زینو په ایښودو او د نږدې نه کېدای شي ولوستل شي چې د لرې خوا نه د شعر په توګه (شکل) ښکاري.

ketabton.com - The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

د دروازې د پاسه لیکل شوې ډبرې انځور

ketabton.com - The Digital Library

....

د دروازې د پاسه لیکل شوې ډبرې انځور

ketabton.com - The Digital Library

د دروازې سرتاکونه (سرتاقونه) خورا پلن دي، یادې دروازې د ننه خوا ته خلاصیږي، کومې چې د خلاصېدو په وخت کې د وربښت وریدو نه، په امان کې دي.

د دروازې سرتاک (سرتاق) انځور

ketabton.com - The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

د نه (۹) برجه کلا د ننوتو لوې دروازې انځور

ketabton.com - The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

د نه (۹) برجه کلا د ننوتو لوی دروازې انځور

ketabton.com - The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

د نه (۹) برجه کلا د ننوتو لوې دروازې لارې انځور

د نه (۹) برجه کلا د ننوتو لوې دروازې لارې انځور

ketabton.com - The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

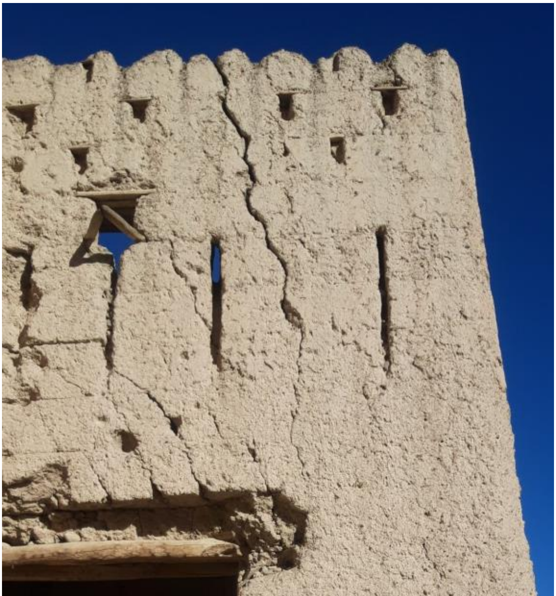

د نه (۹) برجه کلا د ننوتو لوې دروازې لارې انځور

ketabton.com - The Digital Library

حمامونه:

حمامونه د لويې کلا په منځ او منځنۍ کلا اړخ کې شتون لري، دا ودانۍ يوه پوړې ده چې دېوالونه او چتونه يې د پخو خښتو څخه جوړ شوي دي.

د ودانۍ ننوتو ځايونه ټول د کمان (آرچ) په شان دي مګر چتونه يې ټول ګنبدي دي، چې وروسته له ګنبد جوړېدو څخه بيا د خاورو په ذريعه (واسطه) ډک، اوار شوي او بيا اخېړ شوي دي.

د حمام په دېوالوکې تاخچې (تاقچې) هم په سترګو کېږي چې کېدای شي د حمام د ځينو اسبابونو(وسايلو) کښېښودلو له پاره په پام کې نيول شوي وي.
دا حمام د سړو او تودو اوبو مټونه (پاخه ختين دېګي) درلودل کوم چې د پخو ختو بلولونو(پايپونو) په ذريعه يې جريان درلود، د ياد وړ ده چې د تودو اوبو مټ (ديګي) د باندې خوا نه د اور بلېدو (روښانه کېدو) ځای درلود چې په کې خس او لرګي استعمال کېدل.

د نه (۹) برجه کلا د حمام ودانۍ انځور

ketabton.com - The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

د نه (۹) برجه کلا د حمام ودانۍ انځور

د دېوالونو بر(سیور یا سور) یې څلویښت سانتي، مګر په ځینو ځایونو کې تر څلوېښتو هم ډېر دي.

د دېوالونو باندې خواوي اخېږ (کاه ګل) شوې ، مګر د ننه خوا وې وروسته تر اخېږه سینګل شوې او بیا په سپینې خاوري سپین شوي کوم چې د اوبو او د اوبو بخار (تفت) په مقابل کې کلک (سخت) مقاومت لري.

د وخت په تېرېدو او نه پاملرني له کبله ۹۰ سلنه چتونه او دېوالونه یې نړېدلي، خښتې او خاورې یې د ننه او د باندې تر سترګو کېږي.

په اوس وخت کې تاخچې تورې شوي او کېدای شی د نه اوسېد له امله (عمله)، ځینو کسانو، تېرېدونکو، لیدونکو او یا مخدره تو کو استعمالونکو له خوا د اور په بلېدو سره تورې شوې وي او په لاندني انځور کې په ښې توګې، تر سره کېږي.

ketabton.com - The Digital Library

د نه (۹) برجه کلا د حمام داخلي انځور

ketabton.com - The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

د نه (۹) برجه کلا د حمام داخلي انځور

ketabton.com - The Digital Library

د چک ولسوالئ نه (۹) برجه کلا

....

د نه (۹) برجه کلا د حمام داخلي انځور

ketabton.com - The Digital Library

د نه (۹) برجه کلا د حمام داخلي انځور

ketabton.com - The Digital Library

د نه (۹) برجه کلا د حمام داخلي انځور

ketabton.com - The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

د نه (۹) برجه کلا د حمام داخلي انځور

ketabton.com - The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

د نه (۹) برجه کلا د حمام داخلي انځور

ketabton.com - The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

د نه (۹) برجه کلا د حمام داخلي انځور

ketabton.com - The Digital Library

د نه (۹) برجه کلا د حمام داخلي انځور

ketabton.com - The Digital Library

د نه (۹) برجه کلا د حمام داخلي انځور

ketabton.com - The Digital Library

د نه (۹) برجه کلا د حمام داخلي انځور

ketabton.com - The Digital Library

د نه (۹) برجه کلا د حمام داخلي انځور

ketabton.com - The Digital Library

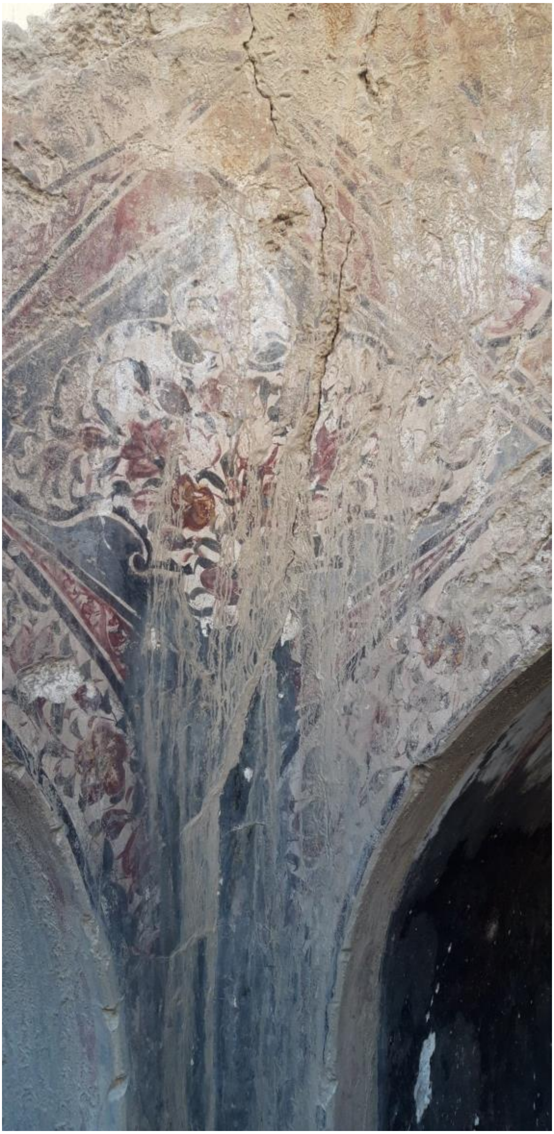

د نه (۹) برجه کلا د حمام داخلي انځور

ketabton.com - The Digital Library

د نه (۹) برجه کلا د حمام داخلي انځور

ketabton.com - The Digital Library

د نه (۹) برجه کلا د حمام داخلي انځور

ketabton.com - The Digital Library

د نه (۹) برجه کلا د حمام داخلي انځور

ketabton.com - The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

د نه (۹) برجه کلا د حمام باندی انځور

ketabton.com - The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

د نه (۹) برجه کلا د حمام باندی انځور

ketabton.com - The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

د نه (۹) برجه کلا د حمام باندې انځور

ketabton.com - The Digital Library

د نه (۹) برجه کلا د حمام باندی انځور

د حمام په یوې برخې (کنج) کې چې د دېوال پورتنۍ او چټ پورې اړه لري، نخشونه (نقشونه یا تزینات) تر سترګو کېږي کوم کې چې د شین (زرغون)، سور او سپین رنګونه، کارېدلي دي.

دا نخشونه منظم هندسی دي چې مربع، لوزي په شان کارېدلي او بیا په منځ کې بوټي او ګلان ښکاري.

که مونږ هنري کارونو ته وګورو داسې ویل شو چې اصلاً تور رنګ په بوټو کې نه دی کارول شوی، بلکې دا رنګ تیاره زرغون (شین)

ketabton.com - The Digital Library

رنګ دی، د وخت په تېرېدو او د خلکو د اور بلېدو او دود په ذریعه تور رنګ ته اوښتی یا هم دود پرې ناست وي.

څرنګه چې یاد (ذکر) شو، د بامونو او دېوالونو ډېری برخې یې نړېدلی دي د ننه انځورونو پر مخ د بام اوبه کومې چې د ختو سره یوځای، پر انځورونو بهېدلې او یا کښته شوي، د انځورونو پر مخ ناستی او د هغه ښکلا یې د منځه وړې ده.

د اوبو کلالي (ختو پخشوي) نلونه یا پایپونه یې ډېر لږ تر سترګو کیږی او ځینې نور یې د سیمو خلکو له خوا وړل شوي او د بامونو د ناوو په ډوګه کارېدلي (استعمال) شوي یا ترې کار اخلي.

همدا راز د دې حمام پر خښتو هم د سیمې شته خلکو یرغل کړی او څه اندازه (برخه) یې له ځانه سره وړې ده.
چې له خښتو نه یې د بام په خرندونو او پراپټونو کې ترې کار اخیستی دی.
په حمام کې دوې ډوله خښتې کارېدلي چې اندازې یې په لاندې ډول دي.

لمړۍ ډول خښته:

۱. اوږدوالی ۲۰ سانتي متره
۲. سیور یا بر یې ۲۰ سانتي متره
۳. اوچت والی (ضخامت) یې ۵ سانتي متره

ketabton.com - The Digital Library

دوېیمه ډول خښته:

۱. اوږدوالی ۲۰ سانتی متره
۲. سیور یا بر یې ۱۰ سانتی متره
۳. اوچت والی(ضخامت) یې ۵ سانتي متره

د دې خښتو اندازو نه داسې ښکاري چې معمار نه غوښتل یوه خښته پر دوو حصو و وېشي یا ماته کړي.

کلا دېوالونو لاندنۍ برخه:

کلا دېوالونو لاندنۍ برخه کومه چې د ډبرو کار (سنګ کارۍ) پر سره ده، د وخت په تېرېدو سره شړېدلې او بیا وروسته ځینې ځایونه یې د پخسې او ځینې نور ځایونه یې د اومه (خامو) خښتو څخه ډک شوې او په آسانۍ سره، تر سترګو کیږي.
د دې دېوالونو شړېدلو برخو لوړوالی یې تر یوه متر پورې رسیږي کوم چې کېدای شي د موږکانو (موږو) سوریو او د وربښت نیغ (مستقیم) تماس له کبله منځ ته راغلي وي.
د کلا اوبرجونو دېوالونو کې ولاړ یا عمودي درزونه هم په سترګو کیږي چې کېدای د زلزلو او یا هم د دېوالونو ناستې (نشست) په ذریعه (واسطه) منځ ته راغلی وي.
دا درزونه، تاداوو ته (تهدابو ته) نږدې غټ (لوي یا برداره) او ځومره چې پاس ځي، کوشني کیږی چې د ځینیو تدابیرو په پام کې نیولو سره کولای شوو د پخوانیو درزونو تحکیمات وکړو او د نویو درزونو مخه په آسانۍ سره ونیسو.

ketabton.com - The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

د نه (۹) برجه کلا د شړېدلو دېوالونو انځور

د کلا نه باندې ودانۍ:

د خلکو او خاصتآ د سپین ږیرو خلکو په وینا، پخوا پیر(وخت) کې نورې ودانۍ هم شتون درلود لکه:

۱. اوښانو غوجل

۲. د اسانو غوجل

۳. د غویانو غوجل

۴. د مالونو ساتونکو اوسېدو ځایونه

ketabton.com - The Digital Library

د چک ولسوالئ نه (۹) برجه کلا

....

کلا نه باندې کوشنیو ارتباطي کلا ګانو اوایی انځور

ketabton.com - The Digital Library

د چک ولسوالئ نه (۹) برجه کلا

....

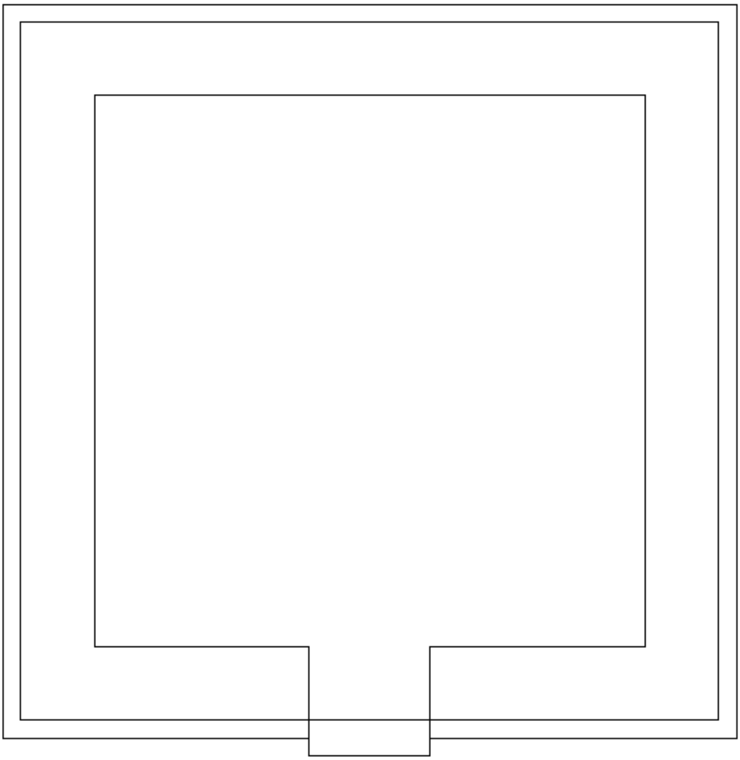

کلا نه باندې کوشنیو ارتباطي کلا گانو نخشه (نقشه)

ketabton.com - The Digital Library

د چک ولسوالۍ نه (۹) برجه کلا

....

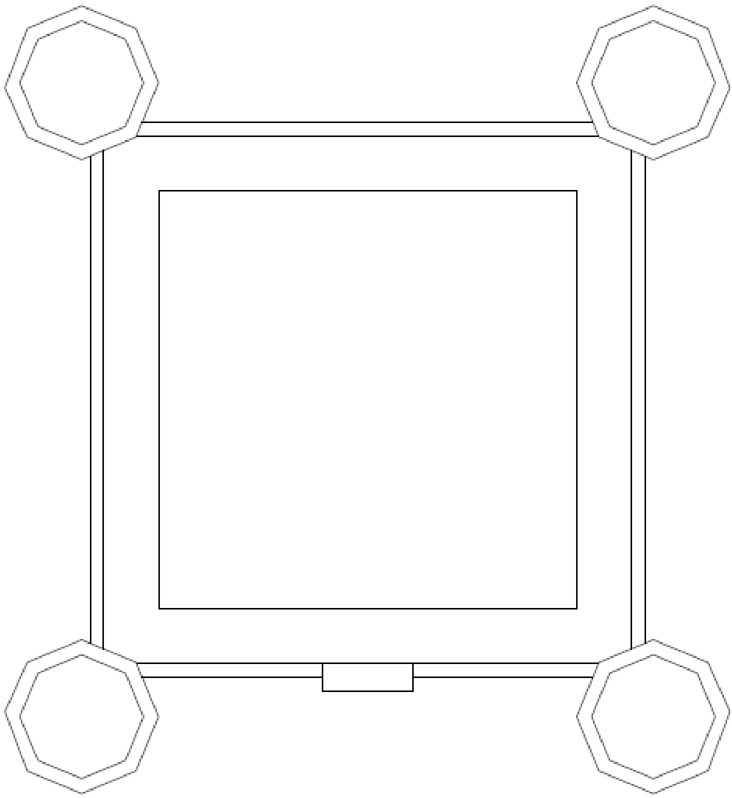

کلا نه باندې کوشنیو ارتباطي کلا ګانو نخشه (نقشه)

ketabton.com - The Digital Library

د چک ولسوالئ نه (۹) برجه کلا

....

د کلا نه د باندې د نه برجه کلا انځور

ketabton.com - The Digital Library

د چک ولسوالئ نه (۹) برجه کلا

....

سرچینه:

۱-

https://ps.wikipedia.org/wiki/%D۹%۸۸%D۸%B۱%D%۸D%AB_%DA%AF%D۹%۸۸%D۹%۸٤%D۸%A۲%D۹%۸A%D۸%AA

ketabton.com - The Digital Library

د چاپ شویو کتابونو لیست

۱. معماری افغانستان
۲. اطلاعات، اصول و قواعد طراحی در معماری
(بخش شفاخانه ها)
۳. راهنمود طلايي
(برای اساتید انستیتوت های تخنیکي و ساختمانی افغانستان)
٤. رسم تخنیک (گامی به سوی دنیای انجینری) جلد اول
٥. رسم تخنیک (گامی به سوی دنیای انجینری) جلد دوم
٦. اطلاعات، اصول و قواعد طراحی در معماری (بخش اداری)
۷. معماری اصیل شهر کابل (مرادخانی)
۸. معماری شهر کابل (بی بی مهرو)
۹. افغانستان در قرن تکنالوژی
۱۰. زونبندی اقلیم و زلزله افغانستان
۱۱. صدقه جاریه / دنیای انجینری
۱۲. آموخته های ناب از طراحی تا نظارت
جلد اول (۱۹۹۰ الی ۲۰۲۱)
۱۳. داستان حقیقی با مقیاس معماری
۱٤. فرار از کشور- با تصاویر مستند
۱٥. نقش دانشمندان مسلمان در فن معماری و مهندسی
۱٦. پخسه در افغانستان
۱۷. بنیا نگذاری اولین مساجد توسط افغانها در آسترلیا
۱۸. آموخته های ناب از طراحی تا نظارت
جلد دوم (۱۹۹۰ الی ۲۰۲۱)

ketabton.com - The Digital Library

۱۹. منار جام - الهامی برای قطب منار
۲۰. آموخته های ناب از طراحی تا نظارت
جلد سوم (۱۹۹۰ الی ۲۰۲۱)
۲۱. جام یا کلیان (کلان)
۲۲. معماری گل و چوب (معماری شهر کهنه کابل) جلد اول
۲۳. معماری گل و چوب (معماری شهر کهنه کابل) جلد دوم
۲٤. معماری گل و چوب (معماری شهر کهنه کابل) جلد سوم
۲۵. چېر ته چې قانون نه شته (ګډوډي د افغانستان په معمارۍ کې)
۲٦. مډرنه جوما تونه ,, پخوا او نن ،،
۲۷. هله جور کو (نی پخسه – مقاوم زلزله)
۲۸. اطلاعات، اصول و قواعد طراحی در معماری (بخش مساجد)
۲۹. اطلاعات، اصول و قواعد طراحی در معماری (بخش مکاتب)
۳۰. هنر و صنعت چوب در مرادخانی
۳۱. هنر و پیشه حکاکې - زرگری در مرادخانی
۳۲. هیچ (چهل داستان واقعی)
۳۳. معماری اصیل شهر کابل
(تشریح مورخ ۱۷ ماه میزان سال ۱۴۰۱ پوهنتون پولی تخنیک کابل)
۳٤. ۴۰- چهل
۳۵. مجنون او ګلچېن (پښتو ناول)
۳٦. در جستجو (ناول به زبان دری)
۳۷. تفاوت ها تفاوت می آورد (کتاب تصویری)
۳۸. مجموعه از دروس دینی مولوي صاحب خیرالله مخدوم (جلد اول)

ketabton.com - The Digital Library

٣٩. برف ها آب میشود
٤٠. رسم و تخنیک (گامی به سوی دنیای انجینری) جلد سوم
٤١. آرزو و امید (ناول به زبان دری)
٤٢. بوډا ښکاري (پښتو ناول)
٤٣. نامنونې ژوي (پښتو ناول)
٤٤. د اسلامي معمارۍ پيل
٤٥. حیوانات شوخ (ناول به زبان دری)
٤٦. مجموعه از دروس دینی مولوي صاحب خیرالله مخدوم (جلد دوم)
٤٧. د شپیلۍ مینه (مه ینه) په کچه کړۍ کې (پښتو ناول)
٤٨. حشمت خان د کلا معماري
٤٩. د افغان الک او آذري جلۍ مینه (پښتو ناول)
٥٠. د وچو ښونه او پارکونو معماري
٥١. د يوې ښونکې مينان په يوه ټولګي کې (پښتو ناول)
٥٢. د ژرنده ګړي ماما مينه (پښتو ناول)
٥٣. په اسلامي نظام کې ودانيز پرمختګ
٥٤. شپېنه ادې (پښتو ناول)
٥٥. بې زده کړې پوی (پښتو ناول)
٥٦. د مينې تاو (پښتو ناول)
٥٧. (BIM) په خپله ژبه - په نړۍ کې تر ټولو نوې او ګړندۍ کړنلاره د معمارانو او اېنجينېرانو(انجینرانو) له پاره
٥٨. مجموعه از دروس دینی مولوي صاحب خیرالله مخدوم (جلد سوم)
٥٩. سيدو او عيدو - د کوشنيوالي خواره ملګري (پښتو ناول)
٦٠. د يوې مياشتې ناوې (پښتو ناول)
٦١. دخاځکو هار (د يوه سړی لنډې کيسې)

ketabton.com - The Digital Library

٦٢. د کابل ښار اصلي معماري (مراد خانی)
٦٣. کوشنی سوداګره (پښتو ناول)
٦٤. د کابل ښار معماري - بي بي مهرو
٦٥. سرغندوی (ناب، مشهور) پوډري
٦٦. ډارونکی سېلاب (پښتو ناول)
٦٧. خواريکښ قاضي (پښتو ناول)
٦٨. د پخوانيو جوماتونو توپير د نن سره
٦٩. د مور وژونکی (قاتل)، (پښتو ناول)
٧٠. د مور مېړه (پښتو ناول)
٧١. مجموعه از دروس دینی مولوي صاحب خيرالله مخدوم (جلد چهارم)
٧٢. لېونی ملا (پښتو ناول)
٧٣. ځوان شهيد (پښتو ناول)
٧٤. توده برستن (پښتو ناول)
٧٥. نورک اکا (پښتو ناول)
٧٦. غريبک (پښتو ناول)
٧٧. د ژوند خوږې او ترخې (پښتو ناول)
٧٨. الماء [ديارلس کلنه فلسطينی انجلی تر نړېدلې ودانی (پښتو ناول)]
٧٩. مجموعه از دروس دینی مولوي صاحب خيرالله مخدوم (جلد پنجم)
٨٠. ادبي لښتي / چوب ادبی
٨١. د ښاروالی کاريګر (پښتو ناول)
٨٢. د خاورو لاندې ښار (د عينک مسو کان ته څېرمه)
٨٣. شهری زير خاک (نزديک معدن مس عينک)
٨٤. ساختمان های کانتينری
٨٥. کانتينري ودانی

ketabton.com - The Digital Library

٨٦. Architecture of Buddist temple in Kabul city
٨٧. ښکلې هوسۍ (پښتو کيسه)
٨٨. خړه بيزو(پښتو کيسه)
٨٩. سور تنور(پښتو ناول)
٩٠. سپين کارغه (پښتو داستان)
٩١. لېونۍ لېوه (پښتو داستان)
٩٢. بندي مرغه (پښتو داستان)
٩٣. بې وخته سېلاب (پښتو ناول)
٩٤. ملا نصرالدين سره د دوکې پايله (پښتو ناول)
٩٥. د يوې بهلول غوره پرېکړه (پښتو داستان)
٩٦. د کابل ښار لمړي ګمرک اداري ودانۍ معماري
٩٧. ناکامه مينه (پښتو ناول)
٩٨. سنګلاخ دره او معماري
٩٩. عشق در کانتينر ها (ناول به زبان دری)
١٠٠. مادل اندازه گيری اسلامی
١٠١. په ګاونډ هېواد کې زړه بايلل (پښتو ناول)
١٠٢. بازی ها وسپورت های محلی مردم افغانستان - جلد اول
١٠٣. منار های غزنی – گذشته و حال
١٠٤. توري چشمې (عينکې)پښتو ناول
١٠٥. د چک ولسوالۍ نه (٩) برجه کلا

ketabton.com - The Digital Library

د کار لاندې کتابونو لیست

۱. هنر خطاطی و میناتوری در مراد خانی
۲. هنر کلالی در مرادخانی
۳. بې وخته باران
۴. د ژوند پای

ketabton.com - The Digital Library

د وخت او امکان په صورت کې

١. پخسه در افغانستان (به زبان انگلیسی)
٢. تاریخ معماری افغانستان
٣. حویلی های آسمان خراش
٤. ارتباط گذ شته، حال و آینده در معماری
٥. استعداد، سرعت و اقتصاد در معماری افغانستان
٦. شیطان چراغ
٧. خاطره ها

ketabton.com - The Digital Library

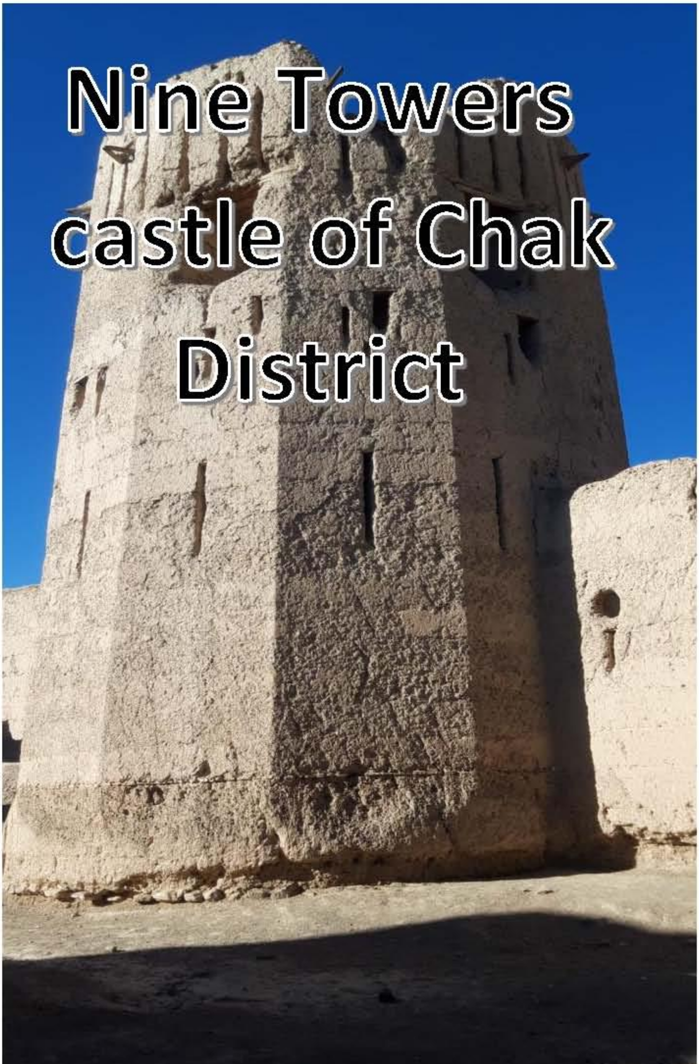

Written by: Architect PHD Hashmatullah Atmar

Date: August – September / 2028

Thank you for reading

Find more e-books and articles on Ketabton - your multilingual digital library.

www.ketabton.com

Ketabton - Pashto, Farsi, Arabic & English